

7.tematický celek: Hudba v období baroka

1. Historicko-společenská charakteristika období 1600 – 1750
2. Vymezení rozdílů mezi barokem a renesancí ve sféře hudby

2.1 Rozpad stylové jednoty

Angelo Berardi: Miscellanea Musicale (1689)
Expressio verborum

2.2 Monodie (*Stile raprepresentativo*)

Giovanni Battista Doni - monodie
Vincenzo Galilei: Dialogo della musica antica e della moderna (1581)
Basso continuo (Luzzasco Luzaschi: Madrigali per cantare e sonare (1601)

2.3 Koncertantní styl

[chori spezzati, cola parte]

2.4 Belkantový styl

2.5 Způsob chápání disonancí

2.6 Zrod kontrastu

2.7 Základní znaky barokní hudby

2.7.1 Melodika

[Ctirad Kohoutek: Hudební kompozice, Editio Supraphon, Praha 1989]

2.7.2 Rytmika

2.7.3 Harmonie

2.7.4 Zvukovost a barva

2.7.5 Tektonika

3. Instrumentální hudba

Michael Praetorius: Syntagma musicum (3 sv., 1615-19)
[alternatim, verset, ricercar, canzona]

3.1 Monofonie – hudba pro sólové nástroje

3.1.1 Členění – etapy

[Jan Pieterszoon, Sweelinck, Girolamo Frescobaldi, Johann Jacob Froberger,
Bernard Pasquini, Allesandro Scarlatti, Domenico Scarlatti]

3.2 Ansámblová hra

3.2.1 Sonata da camera

3.2.2 Sonata da chiesa

3.2.3 Suita

3.2.4 Concerto grosso

[Giovanni Battista Vitali, Carlo Grossi, Guiluio Cesare Arresti, Acangelo Corelli,
Guiseppe Torelli, Antonio vivaldi, Pietro Locatelli, Carlo Tessarini,
Francesco Maria Veracini]

4. Vokální hudba

4.1 Technické a stylové prostředky vokální hudby

[recitativ, árie, ansámbl, sbor, nástrojová složka, instrumentální ritornel]

4.2 Útvary světské a duchovní vokální hudby

4.2.1 Madrigal a jeho proměny

(*Luca Marenzio, Gesualdo di Venosa, Claudio Monteverdi, anglická madrigalová škola: William Byrd, Thomas Morley, Thomas Weelkes, John Wilbye; německé prostředí: Hans Leo Hassler, Heinrich Schütz, Johann Hermann Schein*)

4.2.2 Komorní duetto (*Monteverdi: Sedmá kniha madrigalů*)

4.2.3 Koncertantní canzonetty (*Monteverdi: Sedmá kniha madrigalů*)

4.2.4 Koncertantní píseň (*Monteverdi: Scherzi musicali*)

4.2.5 Kantáta (světská a duchovní)

[áriová kantáta, refrénová kantáta, rondová kantáta, cantata con stromenti, concerti ecclesiastici, motetti a voce sola]

Allessandro Grandi: Cantate et Arie (1620)

Caspar Kittel: Arien und Cantaten (1638)

Luigi Rossi, Giacomo Carissimi

4.2.6 Historia

4.2.7 Duchovní dialog

4.2.8 Oratorium

[lauda, oratorium latinské, oratorium italské -oratorio volgare, sólové oratorium, oratorio erotico, pašije, testo]

Giacomo Carissimi, Alessandro Stradella, Giovanni Legrenzi, Alessandro Scarlatti,

Marc-Antoine Charpentier, Luigi Rossi, Loreto Vittori, Bernardo Pasquini, Francesco Foggia,

Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel

4.3 Německé prostředí

4.3.1 Dramatický koncert

Heinrich Schütz: Psalmen Davids (1619)

Symphoniae sacrae (1629, 1647, 1650)

Kleine geistliche Konzerte (1636-1639)

4.3.2 Chorálové moteto a chorálový koncert

Michael Praetorius: Musae Sioniae (1601)

Polyhymnia Caduceatrix (1619)

Johann Hermann Schein: Opella nova neboli Geistliche Konzerte (I-1618, II-1626)

4.3.3 Chrámová reformovaná kantáta

Johann Philipp Krieger, Georg Philipp Telemann, Johann Sebastian Bach

4.3 Anglické prostředí

[masque, anthem, full anthem, verse anthem, Henry Purcell]

5. Opera

5.1 Úvod

5.2 Technické a stylistické prostředky výstavby barokní opery

[recitativ, árie, ariózo, arietta, ansámble, sbor, nástrojová složka (→ viz 4.1.1 – 4.1.5), tanec]

5.3 Vývojové etapy – problematika historická

5.3.1 Raněbarokní opera + florentská camerata

Otavio Rinuccini, Gabriello Chiabrera (básníci-libretisté)

Jacopo Peri: Dafne (1597?)

Euridice (1600)

Giulio Caccini: Euridice (1600)

La nuove musiche, 1601

Vincenzo Galilei: Dialogo della musica antica e moderna (1581)

Claudio Monteverdi: L'Orfeo (1607)

L'Arianna (1608)

Emilio Cavaliere: Rappresentazione di anima e di corpo (

Domenico Mazzochi : La catena d'Adone (1626)

Stefano Landi: Sant Alessio (1632)

Virgilio Mazzochi: Chi soffre spera (

Luigi Rossi: Orfeo (1647)

Claudio Monteverdi: Návrat Odyseův do vlasti (1640)

Korunovace Poppeina (1642)

5.3.2 Opera středního baroka (1640-1700) – benátská opera

Francesco Manelli, Benedetto Ferrari

Francesco Cavalli: Didone (1641)

Egisto, re di Cipro (1643)

Giasone (16??)

Pietro Antonio Cesti: Il pomo d'oro (1668)

Giovanni Legrenzi: Germanico sul Reno (1676)

Thomasso Albinoni: Primislao primo Re di Bohemia (1697)

Allesandro Stradella: La forza dell'amor paterno (1678)

5.3.3 Opera 17.století mimo Itálii

Dvorská opera v Rakousku

Ferdinand III: Drama musicum (1649)

Leopold I (festa teatrale)

Antonio Draghi: La pazienza di Socrate noc due moglie

Pietro Antonio Cesti

Johann Joseph Fux: Constanza e fortezza (1723); [Gradus ad Parnassum (1725)]

Opera v Německu [Drážďany, Mnichov, Hannover, Lipsko, Norimberk, Hamburk]

Heinrich Schütz: Dafne (1627)

Sigmund Theophil Staden: Seelewig (1644)

Carlo Pallavicino: Gerusalemme liberata (1687)

Agostino Steffani

Johann Theile: Der erschaffene, gefallene und aufgerichtete Mensch (1678)

Johann Wolfgang Franck: Cara Mustapha

Nikolaus Adam Strungk: Der glücklich steigende Seianus + Der unglücklich fallende Seianus

Johann Sigmund Kusser: Erindo oder die unsträfliche Liebe (1694)

Opera francouzská

Ballet de cour (entreés, récits, air de cour, broderies)

Robert Cambert + Pierre Perrin - Pamoné

Jean Baptiste Lully

Tragédie lyrique

André Campra

Opera anglická

Masques

Matthew Locke

John Blow

Henry Purcell

5.3.4 Opera vrcholného baroka (1700-1750)

[opera neapolská, opera seria, opera buffa]

Francesco Provenzale

Francesco Durante

Allesandro Scarlatti

Leonadro Leo

Leonardo Vinci

Kastráti (Carlo Broschi – Farinelli)

Libretisté (Apostolo Zeno, Pietro Metastasio)

Johann Adolf Hasse

Carl Heinrich Graun

Josef Mysliveček

Antonio Vivaldi

Georg Friedrich Händel

Jean Philippe Rameau

Opéra-ballets, Comédie-ballet

Carlo Goldoni

Giovanni Battista Pergolesi

5.3.5 Proces internacionalizace italské opery

Antonio Caldara (Videň)

Francesco Conti (Videň)

Nicolo Porpora (Videň)

Reinhard Keiser (Hamburg)

Johann Mattheson (Hamburg)

Georg Philipp Telemann (Hamburg)

5.3.6 Barokní opera v českých zemích

Phasma Dionysiacum (1617)

Giovanni Felice Sances

Antonio Draghi

Giovanni Federico Sartorius

Bartholomeo Bernardi (La Libussa)

Johann Joseph Fux (Constanza e fortezza, 1723)

Königliches National-Theater

Antonín Špork

Antonio Denzio (Praga nascente da Libussa e Premislao, 1744)

Giovanni Battista Locatelli

František Václav Míča (O původu Jaroměřic, 1730)